

مستند

سازمان جهاد کشاورزی استان فارس

سازمان جهاد کشاورزی استان فارس

اطلس گیاهان دارویی
استان فارس

نویسندگان:

مجتبی دهقان پور

محمد امین کریمپور

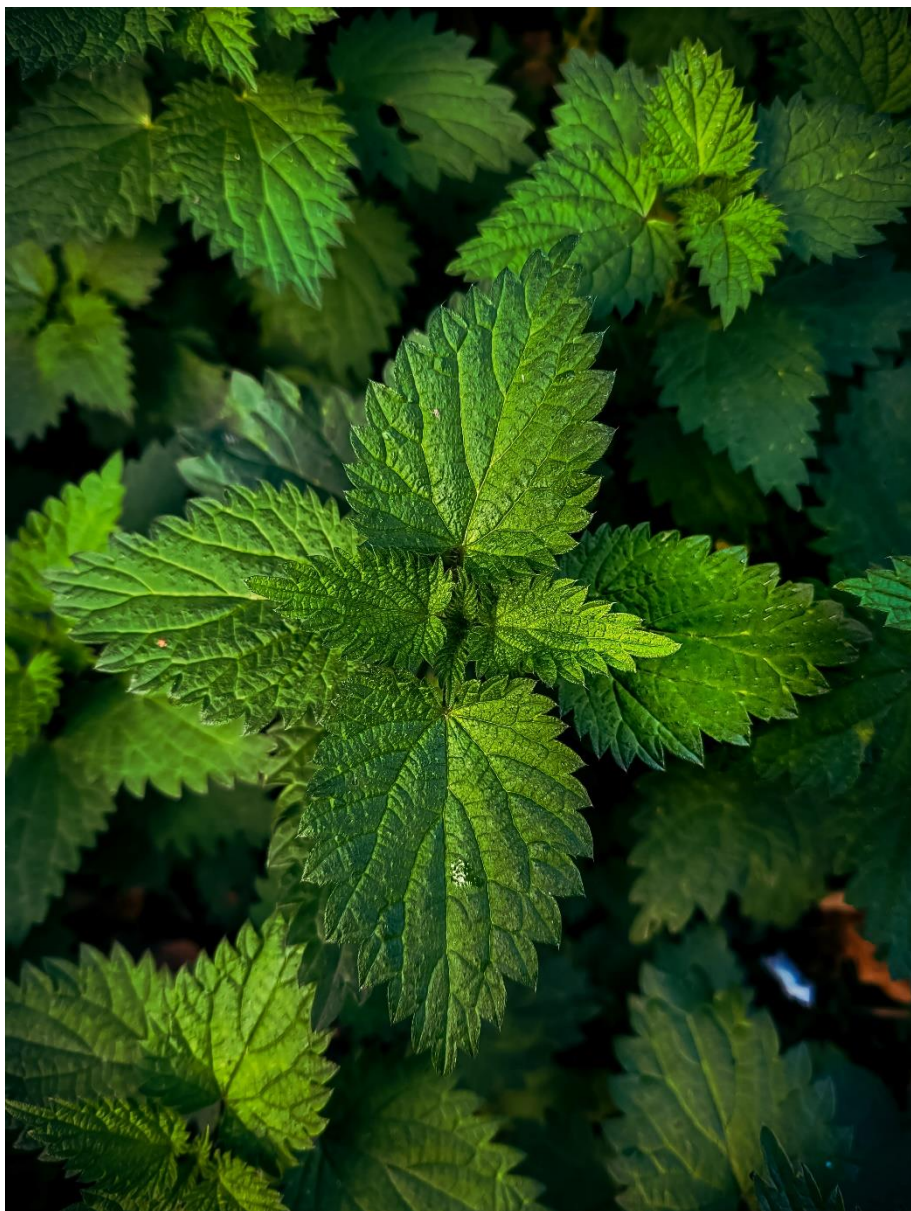
محمد روشن قصرالدشتی

مصطفی رضایی

حشمت اله صادقی

سال انتشار:
۱۴۰۳

عنوان و نام پدیدآور

اطلس گیاهان دارویی استان فارس / نویسندگان مجتبی دهقان پور... [و دیگران]:
تهیه کننده سازمان جهاد کشاورزی استان فارس.

مشخصات نشر

شیراز: ایران کبیر، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری

۵۷ ص. : مصور (رنگی)، نمودار (رنگی).

شابک

۹۷۸-۹۶۴-۵۰۰-۰۳۶-۱:

وضعیت فهرست نویسی

فیپا

یادداشت

نویسندگان مجتبی دهقان پور، محمد امین کرم پور، محمد روشن قصرالدشتی، مصطفی رضایی،
حشمت اله صادقی.

یادداشت

ص. ع. به انگلیسی: Atlas of Medicinal Plants of Fars Province.

موضوع

گیاهان دارویی--ایران -- فارس--اطلس ها

Medicinal Plants -- Iran -- Fars-- Atlases

شناسه افزوده

دهقانپور، مجتبی، ۱۳۵۸-

شناسه افزوده

سازمان جهاد کشاورزی استان فارس

رده بندی کنگره

۵۸۱/۶۳۴۰۹۵۵۶۳:

رده بندی دیویی

QK۹۹:

شماره کتاب شناسی ملی

۹۶۳۱۲۶۷:

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

عنوان کتاب: اطلس گیاهان دارویی استان فارس

ناشر

انتشارات ایران کبیر، شیراز، خیابان باغ تخت،
جنب بانک ملی، ساختمان حافظ

نگارندگان

دکتر مجتبی دهقان پور،
دکتر محمد امین کرم پور،
مهندس محمد روشن قصرالدشتی،
مهندس مصطفی رضایی،
مهندس حشمت اله صادقی

تلفن

۰۷۱-۳۲۲۷۱۷۶۹:

شابک

۹۷۸-۹۶۴-۵۰۰-۰۳۶-۱:

نوبت چاپ

اول

سال انتشار

۱۴۰۳

شمارگان

۲۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: پور سهراب

تهیه کننده: سازمان جهاد کشاورزی استان فارس

نشانی: شیراز- بلوار آزادی، نبش خیابان ارم

تلفن

۰۷۱-۳۲۲۷۲۱۸۰:

دورنگار

۰۷۱-۳۲۲۹۹۰۲۹:

سایت سازمان:

www.Fajo.ir/site

فهرست مطالب

۸	مقدمه
۹	چشم انداز آینده توسعه کشت گیاهان دارویی
۱۰	کاربردهای گیاهان دارویی
۱۱	اهمیت گیاهان دارویی از جنبه های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی
۱۲	اهداف توسعه سطح زیرکشت گیاهان دارویی
۱۳	برنامه توسعه گیاهان دارویی با رویکرد توسعه پایدار و دانش بنیان در استان فارس
۱۵	آرتیشو
۱۶	اسطوخودوس
۱۷	روناس
۱۸	خاکشیر
۱۹	نعنا فلفلی
۲۰	آلوئه ورا
۲۱	زیره سبز
۲۲	زیره سیاه
۲۳	بابونه
۲۴	سیاه دانه
۲۵	رزماری
۲۶	کاسنی
۲۷	چای ترش
۲۸	خرغه
۲۹	سرخارگل
۳۰	گل محمدی
۳۱	زعفران
۳۲	آویشن شیرازی
۳۳	آویشن باغی

فهرست مطالب

۳۴	شوید
۳۵	مرزه
۳۶	مرزنجوش
۳۷	کدو طبعی
۳۸	خار مریم
۳۹	شیرین بیان
۴۰	رازبانه
۴۱	آنگوزه
۴۲	ختمی
۴۳	بادرنجبویه
۴۴	موسیر
۴۵	کنار
۴۶	علف لیمو
۴۷	گشنیز
۴۸	گلنار فارسی
۴۹	مارچوبه
۵۰	به لیمو
۵۱	بیدمشک
۵۲	مورینکا
۵۳	گل گاو زبان
۵۴	قدومه شیرازی
۵۵	مریم کلی
۵۶	مورد
۵۷	گل همیشه بهار
۵۸	زنیان

مقدمه:

ایران با برخورداری از چهار ناحیه رویشی مختلف، گنجینه‌ی بی نظیری از گیاهان دارویی را در خود جای داده است. علاوه بر آن، جایگاه این محصولات در سبد دارویی خانواده‌ها باعث گردیده تا این حوزه ظرفیت بالایی در اشتغال زایی، تولید ثروت و ارزآوری برای کشور دارا باشد. به همین دلیل، رهبر معظم انقلاب در بندهای سیاست کلی سلامت به ترویج کشت گیاهان دارویی تحت نظر وزارت جهاد کشاورزی و حمایت از توسعه نوآوری‌های علمی و فنی در تولید و عرضه فرآورده‌های دارویی سنتی تحت نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اشاره فرمودند.

استان فارس با قرار گرفتن در نواحی رویشی خلیجی عمانی و زاگرسی، ویژگی‌های مختلف اکولوژیکی و وضعیت خاک مناسب، فلوری غنی از گیاهان دارویی را در خود جای داده است، به گونه‌ای که بیش از ۱۶۰۰ گونه گیاه دارویی در این استان شناسایی شده و حداقل ۵۰ گونه آن استفاده عمومی و سنتی و تجاری دارند.

امروزه به دلیل تغییر کاربری‌های مراتع و تخریب جنگل‌ها، وقوع خشکسالی‌های پی‌پی و درازمدت، کاهش منابع آب و چرای بی‌رویه احشام، شاهد از بین رفتن ذخایر طبیعی گیاهان دارویی هستیم. در این راستا، نهضت تولید گیاهان دارویی با هدف افزایش بهره‌وری، بهبود معیشت کشاورزان و نیز حفظ گونه‌های گیاهی در معرض خطر، در کانون حمایت و برنامه ریزی سازمان جهاد کشاورزی استان فارس قرار گرفته است و برنامه کاشت و توسعه زعفران، ژنوتیپ‌های برتر گل محمدی، آویشن شیرازی، شیرین بیان، آنگوزه و باریجه را در اولویت برنامه‌های خود قرار داده است و به منظور تنوع بخشی به گیاهان دارویی قابل استفاده در پهنه گسترده استان فارس برنامه‌های تحقیقاتی در خصوص توسعه و کاربرد مرزه بختیاری، گونه آویشن استکو، مورخوش و گونه‌ای مریم گلی را شروع کرده است.

چشم انداز آینده توسعه و کشت گیاهان دارویی:

طبق آمار وزارت بهداشت، حدود ۳ درصد مردم ایران از داروهای گیاهی و ۹۷ درصد از داروهای شیمیایی استفاده می‌کنند. حدود ۱۵۰ نوع داروی گیاهی و ۴۲۰۰ نوع داروی شیمیایی در بازار ایران موجود است. با توجه به افزایش آگاهی مردم از نقش داروهای گیاهی و اثرات مضر داروهای شیمیایی، مصرف داروهای گیاهی و در نتیجه توسعه کشت این گیاهان در حال افزایش است.

صادرات گیاهان دارویی، به تدریج به یکی از سودآورترین شاخه های اقتصاد کشاورزی تبدیل شده است. براساس پیش بینی فائو (سازمان جهانی خواربار و کشاورزی)، حجم تجارت گیاهان دارویی تا سال ۲۰۵۰، ۱۰۰ برابر شده و به ۵۰۰ میلیارد دلار می رسد. این موضوع در شرایطی رخ می‌دهد که موضوع درمان بدون عوارض شیمیایی در کشورهای صنعتی جهان به صورت جدی پیگیری می‌شود.

سطح زیر کشت گیاهان دارویی در کشور حدود ۸۰ هزار هکتار است که در برنامه جامعی که برای این منظور تهیه شده است قرار است، این عدد به ۲۰۰ هزار هکتار برسد. این اعداد و ارقام نشان از توانمندی و ظرفیت بالای کشور دارد که تاکنون مغفول مانده، ولی با اقدامات مناسبی که ظرف چند سال اخیر صورت گرفته، این مقدار در حال افزایش است. از ۴۲۲ هزار گونه گیاهی جهان حدود ۸ هزار گونه آن در ایران وجود دارد که تعداد ۱۷۲۸ گونه به طور انحصاری فقط در ایران می‌روید.

کاربردهای گیاهان دارویی:

گیاهان دارویی از ارزش و اهمیت خاصی در تامین بهداشت و سلامتی جوامع انسانی، هم به لحاظ درمان و هم پیشگیری از بیماری‌ها برخوردار هستند.

این کاربرد قدمتی همپای تاریخ بشر داشته و گیاهان همواره یکی از مهم‌ترین منابع تامین غذا و داروی بشر در طول نسل‌های متمادی بوده‌اند.

از نقطه نظر تاریخی گیاهان اهمیت فراوانی در توسعه جوامع داشته‌اند و تحقیقات وسیعی برای یافتن فرآورده‌ها و مواد طبیعی داروهای گیاهی در طول

تاریخ انجام شده است که خوشبختانه با روی آوردن دنیا به خصوص کشورهای پیشرفته به استفاده از فرآورده‌های گیاهی و مصرف روز افزون آنها در جهان

صنعت نوظهور گیاهان دارویی در حال شکل‌گیری است. برخی کاربردهای گیاهان دارویی عبارتند از:

- ❖ تولید داروهای گیاهی
- ❖ تولید مواد آرایشی و بهداشتی
- ❖ کاربرد در صنایع غذایی
- ❖ کاربرد به عنوان آفت‌کش در کنترل آفات گیاهی
- ❖ کاربرد گیاهان دارویی در طب سنتی
- ❖ نقش گیاهان دارویی در صنعت گردشگری
- ❖ نقش در اشتغال زایی

اهمیت گیاهان دارویی از جنبه های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی:

توسعه سرمایه‌گذاری در زمینه صنایع گیاهان دارویی در وهله اول منوط به فرهنگ‌سازی، ترویج و توسعه استفاده از گیاهان دارویی و فرآورده‌های آن در داخل کشور است و صادرات گیاهان دارویی و فرآورده‌های آن نیز نقش تعیین‌کننده‌ای در توسعه صنعت گیاهان دارویی خواهد داشت. صنعت گیاهان دارویی یکی از صنایع مهم ارزآور، اقتصادی و اشتغالزا در ایران است که با شرایط جدید اقلیمی کشور (کم‌آبی) سازگاری زیادی دارد.

امروزه اهمیت گیاهان دارویی و شناساندن نقش حیاتی آن‌ها در پیشبرد اهداف ملی، منطقه ای و جهانی برای تحقق سلامت، خودکفایی دارویی، ایجاد اشتغال و توسعه اقتصادی برکسی پوشیده نیست گیاهان دارویی به عنوان ذخایر طبیعی و گنجینه‌های ژنتیکی می‌توانند یکی از بزرگ‌ترین منابع تولید ثروت ملی برای هر کشوری در بخش کشاورزی محسوب شود. در حال حاضر ارزش افزوده حاصل از صادرات گیاهان دارویی در جهان حدود ۱۱۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۸ گزارش شده است که پیش‌بینی می‌شود به ۵۰۰۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۵۰ برسد.

گیاهان دارویی از ارزش خاصی در علوم زیستی، پزشکی و دامپزشکی به لحاظ پیشگیری و درمان بیماری‌های انسانی برخوردار هستند و در سال‌های اخیر استفاده از گیاهان دارویی به دلیل اثبات اثرات مفید آنها، ارزان بودن، نداشتن اثرات جانبی و همچنین سازگار بودن با محیط زیست روزه روز در حال افزایش است. ایجاد فرصت‌های مناسب سرمایه‌گذاری جهت تولید بیشتر گیاهان دارویی در بخش کشاورزی حائز اهمیت بوده و لازم است در زمینه فرآورده‌های مختلف تولیدی از این گیاهان به خصوص در ایران، تحقیقات گسترده‌ای انجام شود.

اهداف توسعه سطح زیر کشت گیاهان دارویی:

- ❖ اهتمام به مدیریت دانش در بخش گیاهان دارویی و طب سنتی؛
- ❖ خوداتکایی، اشتغالزایی و استفاده حداکثری از توان داخلی در بخش گیاهان دارویی و طب سنتی؛
- ❖ مشارکت حداکثری بخش خصوصی، تعاونی‌ها، نهادهای غیردولتی و سرمایه‌گذاران خارجی و تأکید بر هماهنگی
- ❖ رعایت اصول ایمنی زیستی در چارچوب پروتکل‌های جهانی پذیرفته شده در کشور؛
- ❖ استفاده حداکثری از طبیعت و فرآورده‌های طبیعی در راستای سلامت انسان و رفاه اجتماعی با حفظ چرخه‌های اکوسیستمی طبیعت؛
- ❖ کاهش تصدی‌گری دولت، تقویت بخش خصوصی و حمایت از ایجاد و توسعه کمی و کیفی شرکت‌های دانش‌بنیان؛
- ❖ حفظ ذخایر ژنتیکی گیاهان دارویی بومی و انحصاری کشور؛
- ❖ ارزآوری حاصل از صادرات؛
- ❖ کاهش وابستگی دارویی به کشورهای خارجی و جلوگیری از خروج ارز؛
- ❖ افزایش سطح زیر کشت به میزان ۲۷۵۰۰ هکتار از سال ۱۳۹۶ تا افق ۱۴۰۴
- ❖ تمرکز حداکثری بر بازاریابی گیاهان دارویی و شناسایی کشورهای مقصد

برنامه توسعه گیاهان دارویی با رویکرد توسعه پایدار و دانش بنیان در استان فارس:

- ❖ افزایش ارزش افزوده محصولات جهت مصرف داخلی با بهبود کیفیت فرایندهای تولید، برداشت و فرآوری و بسته بندی جهت مصرف در داخل کشور
- ❖ افزایش ارزش افزوده محصولات دارویی صادراتی از طریق جلوگیری از صادرات فله ای و خام فروشی (توسعه زنجیره تولید تا فرآوری، صادرات و بازرگانی)
- ❖ ایجاد صنایع فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی در قطب های عمده تولید جهت توانمندسازی روستاییان
- ❖ بسترسازی و ایجاد زیرساخت های اولیه به منظور احداث کارخانه بزرگ فرآوری گیاهان دارویی در استان
- ❖ جلوگیری از انقراض گونه های در معرض خطر انقراض از طریق تکثیر به روش کشت بافت (مانند آویشن شیرازی)
- ❖ تامین مواد اولیه مورد نیاز شرکت های فرآوری و دارویی
- ❖ افزایش بهره‌وری گیاهان دارویی از طریق افزایش عملکرد در واحد سطح با اقداماتی شامل: بهنژادی و بهزرایی ، شناسایی و تکثیر ارقام و ژنوتیپ‌های برتر و پرمحصول و با نیاز آبی کم
- ❖ ایجاد اشتغال به منظور جلوگیری از مهاجرت و گسترش شهرنشینی.
- ❖ استفاده بهینه از اراضی و امکانات موجود

- ❖ حداکثر بهره برداری از منابع آب و خاک به خصوص منابع آبی و خاکی درجه ۲ و ۳ جهت توسعه کمی و کیفی
- ❖ ایجاد تنوع در تولیدات گیاهان دارویی از طریق توسعه کشت گونه های متعدد
- ❖ ساماندهی عطاری های سنتی
- ❖ راه اندازی پایانه های عرضه و صادرات گیاهان دارویی
- ❖ افزایش رقابت در میان تولیدکنندگان گیاهان دارویی
- ❖ فرهنگ سازی ترویج کشت گیاهان دارویی در بین بهره برداران و تولید کنندگان
- ❖ تامین بذور مناسب
- ❖ تامین تسهیلات ارزان قیمت جهت توسعه کشت گیاهان دارویی در استان
- ❖ استفاده از گیاهان دارویی در صنعت زنبورداری
- ❖ استفاده از ظرفیت گیاهان دارویی جهت توسعه بوم گردی و طبیعت گردی

گیاهشناسی

چند ساله

نام علمی

Cynara scolymus

نام تیره

Asteraceae

اندام مورد استفاده

گل

معرفی اجمالی

گیاهی است علفی، خشن و ساقه زیر زمینی چند ساله دارد. این گیاه از خانواده کاسنی است. برگ ها طویل و خاکستری رنگ است و گل ها در انتهای ساقه تشکیل میشود.

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

تابستان

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

امکان
سبزی

- سپیدان
- پاسارگاد

آرتیشو

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۵۰۰ تا ۶۰۰	۷۵۰ تا ۵۰۰

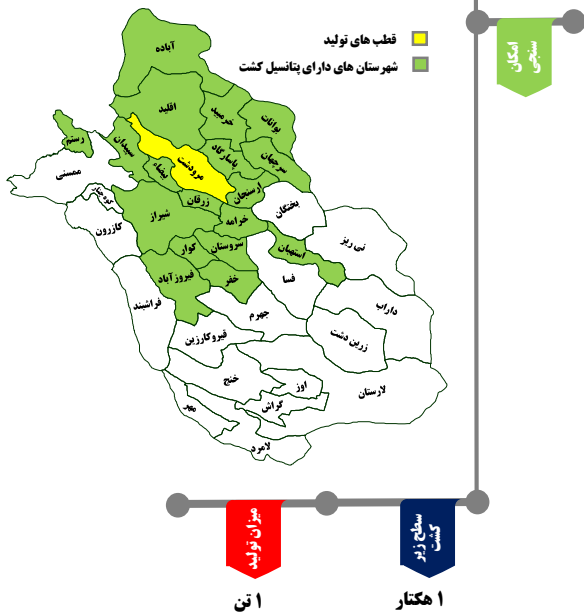
میزان تولید

۶ تن

نسبت
کشت

۱/۵ هکتار

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

گیاهشناسی

نام علمی	Rubia tinctorum
نام تیره	Rubiaceae
اندام مورد استفاده	ریشه

معرفی اجمالی

ساقه این گیاه پوشیده از خارهای ریز می باشد و ارتفاع آن تا حدود دو متر می رسد. با استفاده از خارهای ریزی که دارد به دیوار و درختان می چسبند. برگ های آن بیضی، نوک تیز و دراز بوده که به صورت گروهی و به شکل چتر از کنار ساقه بیرون می آید.

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

پاییز

روناس

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری
(میلیون ریال در هکتار)

۱۰۰۰ تا ۱۱۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید
۱۰۲۱ تن

سطح زیر کشت
۴۲۵۲ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Sisymbrium sp
نام تیره	Cruciferae
اندام مورد استفاده	بذر

معرفی اجمالی

گیاهی است علفی، یکساله یا دو ساله تا ارتفاع ۸۰ سانتی متر که به طور خودرو در کنار جاده ها و اماکن غیر زراعی و نسبتاً مرطوب می روید

زمان کاشت

زمستان

زمان برداشت

بهار

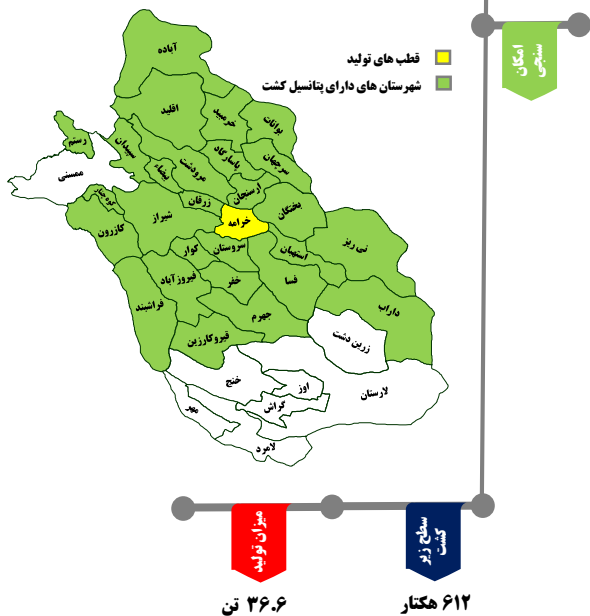
خاکشیر

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۳۰ تا ۵۰	۲۴۰ تا ۶۴۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

گیاهشناسی

نام علمی
Cuminum cyminum
نام تیره
Apiaceae
اندام مورد استفاده
بذر

معرفی اجمالی

گیاهی است یکساله کوچک و علفی که ارتفاع آن ۶۰ سانتیمتر است ریشه آن دراز و باریک برنگ سفید، ساقه آن راست و برگهایش به شکل نوار باریک و نخ‌شکل و برنگ سبز می‌باشد.

زیره سبز

زمان کاشت

زمستان

زمان برداشت

بهار

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۱۰۰ تا ۵۰	۳۳۰ تا ۸۸۰

گیاهشناسی

نام علمی
carum carvi
نام تیره
Apiaceae
اندام مورد استفاده
بذر

معرفی اجمالی

زیره سیاه یکی از گیاهان بومی آسیا است که به خاطر عطر و مزه منحصر به فرد در انواع غذاها به کار می رود. وقتی که این گیاه خشک می شود به دانه زیره سبز شباهت دارد.

زمان کاشت

پاییز و زمستان

زمان برداشت

بهار

زیره سیاه

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید
۱.۵ تن

سایز کشت
۱.۵ هکتار

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری
(میلیون ریال در هکتار)

.....

۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰

درآمد ناخالص سالانه
(میلیون ریال در هکتار)

.....

۶۰۰ تا ۱۰۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید
۵.۶ تن

مساحت زیر
۱۴.۵ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی

Matricaria
chamomilla

نام تیره

Asteraceae

اندام مورد استفاده

گل

معرفی اجمالی

گیاهی معطر است که به ارتفاع حدود ۳۰ سانتی متر و گاهی تا ۶۰ سانتی متر رشد می کند. برگ های بابونه کوچک و دارای بریدگی های باریک و نامنظم و پوشیده از کرک است. گل بابونه در یک سطح و در انتهای ساقه و در تابستان رشد می کند.

بابونه

زمان کاشت

زمستان

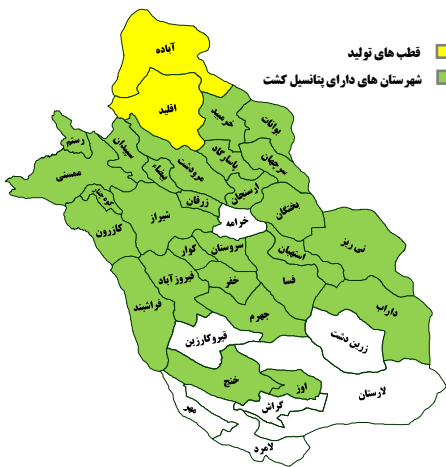
زمان برداشت

بهار

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۳۰ تا ۵۰	۷۵۰ تا ۵۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میان تولید
۲۹۱ تن

مساحت زیر
کشت ۴۲۳.۵ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی

Nigella arvensis

نام تیره

Ranunculaceae

اندام مورد استفاده

بذر

معرفی اجمالی

فوائد دارویی این گیاه، عمدتاً به دلیل ترکیب فعال اصلی آن به نام تیموکینون است. این ماده، خواص آنتی اکسیدانی، ضدالتهابی و سایر فوائد درمانی را دارد. این مواد از بدن در برابر آسیب سلولی و بیماری های مزمن محافظت می کند.

سیاه دانه

زمان کاشت

اواخر پاییز تا اواخر زمستان

زمان برداشت

بهار

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۱۰۰ تا ۱۵۰	۴۲۰ تا ۶۰۰

گیاهشناسی

نام علمی	Cichorium intybus
نام تیره	Asteraceae
اندام مورد استفاده	اندام هوایی

معرفی اجمالی

کاسنی یک گیاه علفی جاودانه است و این گیاهان تا ارتفاع ۱ متر رشد می کنند. برگ های گرد دارد که تلخ مزه هستند و شاخه های سختشان گل های آبی دارد.

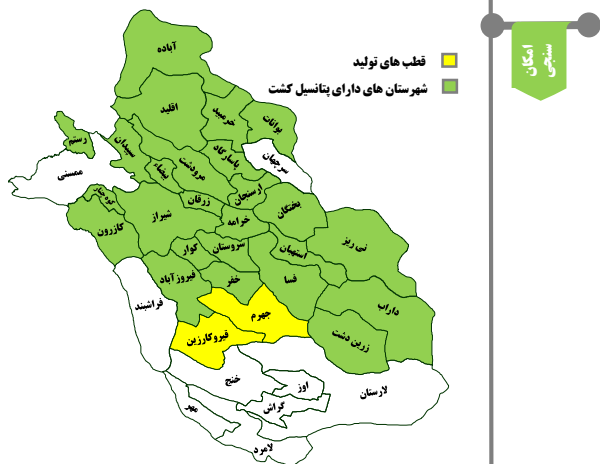
زمان کاشت

زمستان

زمان برداشت

بهار

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید
۱۵۰ تن

نسبت سطح زیر
کشت
۳۷.۵ هکتار

کاسنی

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۳۰ تا ۵۰	۶۰۰ تا ۱۰۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید
۸۵.۲ تن

سطح زیر کشت
۲۸۴ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی

portulaca
oleracea

نام تیره

portulacaceae

اندام مورد استفاده

بذر

معرفی اجمالی

خرفه به محیطی با دمای ۲۵ درجه سانتی گراد و با نور زیاد برای رشد نیاز دارد. برای رشد این گیاه باید خاک غنی باشد و احتیاج به آب فراوان دارد.

خرفه

زمان کاشت

بهار تا تابستان

زمان برداشت

اواخر تابستان

تحلیل اقتصادی

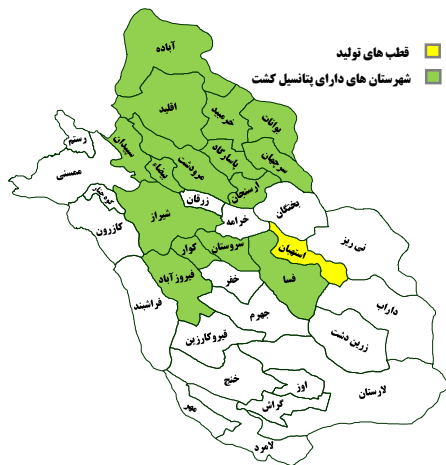
مبلغ سرمایه گذاری
(میلیون ریال در هکتار)

۵۰ تا ۳۰

درآمد ناخالص سالانه
(میلیون ریال در هکتار)

۴۰۰ تا ۲۴۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

امکان سطحی

- آبداده
- ارسنجان
- بوانات
- سپیدان
- فیروزآباد
- اقلید
- بیضا
- پاسارگاد
- خرمبید
- سرجهان
- سروستان
- فسا
- کوار
- مرودشت
- شیراز

میزان تولید
۴۰۳ تن

مساحت زیر کشت
۱۰۲۲ هکتار

زعفران

گیاهشناسی

نام علمی

Crocus sativus

نام تیره

Iridaceae

اندام مورد استفاده

کلاه

معرفی اجمالی

زعفران گیاهی کوچک و چندساله به ارتفاع ۱۰ تا ۳۰ سانتی متر است. از وسط پیاز یا قاعده‌ی ساقه، تعدادی برگ باریک و دراز خارج می‌شوند. از وسط برگ‌ها، ساقه‌ای گلدار بیرون می‌آید که به یک تا سه گل منتهی می‌شود.

زمان کاشت

اواخر تابستان

زمان برداشت

پاییز

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری
(میلیون ریال در هکتار)
.....
۱۴۰۰ تا ۱۲۰۰

درآمد ناخالص سالانه
(میلیون ریال در هکتار)
.....
۲۵۲۰ تا ۲۱۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید
۶۰۸ تن

نسبت سطح زیر
کشت
۱۱۰۸ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Zataria multiflora
نام تیره	Lamiaceae
اندام مورد استفاده	اندام هوایی

معرفی اجمالی

شاخه های کوچک پوست سفید دارند و کرک دار هستند. برگ های کوچک دایره ای یا بیضوی با قاعده گرد و به ندرت قلبی شکل و تقریباً نوک دار، برگ های جوان کرک های کوتاه سفید و برگ های مسن تر بدون کرک هستند.

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

بهار و تابستان

آویشن شیرازی

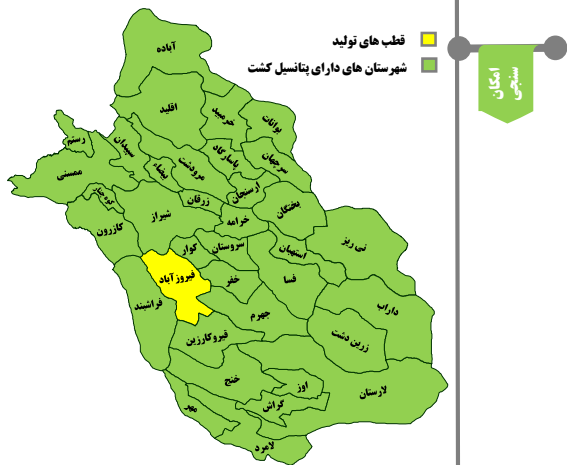

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۱۲۰۰ تا ۱۴۰۰	۱۷۵۰ تا ۵۵۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید
۵۵ تن

مساحت کشت
۴۸۰۸ هکتار

اینگان
سنبلتی

آویشن باغی

گیاهشناسی

نام علمی	Thymus vulgaris
نام تیره	Lamiaceae
اندام مورد استفاده	اندام هوایی

معرفی اجمالی

ریشه مستقیم، کم و بیش چوبی و انشعاب های فراوانی دارد. ساقه مستقیم و چهار گوش و ارتفاع آن متفاوت است و به شرایط اقلیمی محل رویش بستگی دارد و بین ۲۰ تا ۵۰ سانتی متر می باشد.

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

بهار و تابستان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	۶۰۰ تا ۷۰۰
درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)	۷۵۰ تا ۹۰۰

گیاهشناسی

نام علمی	Anethum graveolens
نام تیره	Asteraceae
اندام مورد استفاده	اندام هوایی

معرفی اجمالی

گیاهی است یکساله یا دوساله که گاهی بلندی آن به یک متر نیز می‌رسد. ریشه آن راست و مخروطی شکل و سفید است...

زمان کاشت

پاییز و زمستان

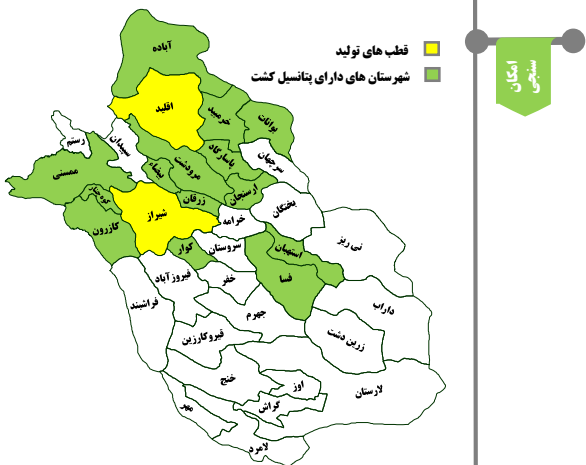
زمان برداشت

پاییز و زمستان

شوید

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

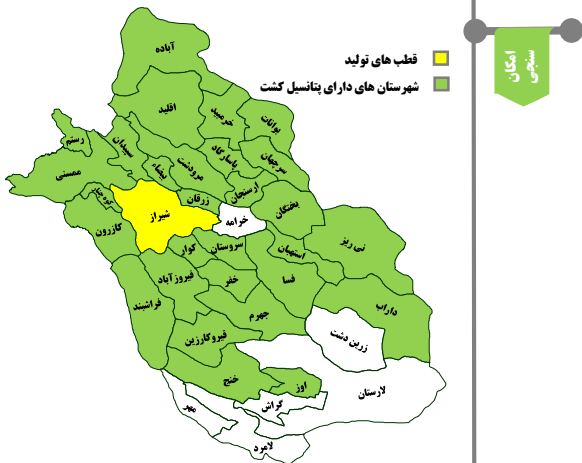
میزان تولید: ۹۲۶ تن

سطح زیر کشت: ۴۶۳ هکتار

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	۵۰۰ تا ۶۰۰
درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)	۱۲۰۰ تا ۸۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میانگین تولید
۴۶.۵ تن

سطح زیر کشت
۱۵.۵ هکتار

مرزه

گیاهشناسی

نام علمی	Satureja hortensis
نام تیره	Lamiaceae
اندام مورد استفاده	اندام هوایی

معرفی اجمالی

مرزه گیاهی است یکساله از تیره نعناعیان دارای ساقه‌های متعدد و به رنگ مایل به قرمز است که به حالت وحشی در اروپای جنوبی و آسیا (از جمله ایران) به فراوانی می‌روید.

زمان کاشت

بهار

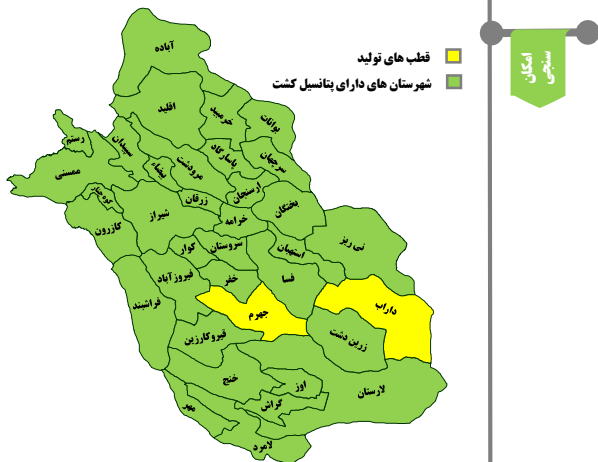
زمان برداشت

بهار و تابستان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	۱۵۰ تا ۱۷۰
درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)	۴۵۰ تا ۶۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میان تولید
۳۱ تن

بسیج زار کشت
۴۳ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Origanum vulgare
نام تیره	Lamiaceae
اندام مورد استفاده	اندام هوایی

معرفی اجمالی

گیاهی علفی، یکساله و در بعضی مواقع دوساله با ساقهای راست و شاخه و برگهای متقابل بیضی شکل است. گلهای سفید و ریز آن از بغل برگها در خوشه‌های به هم فشرده‌ای می‌رویند.

مرزنجوش

زمان کاشت

بهار

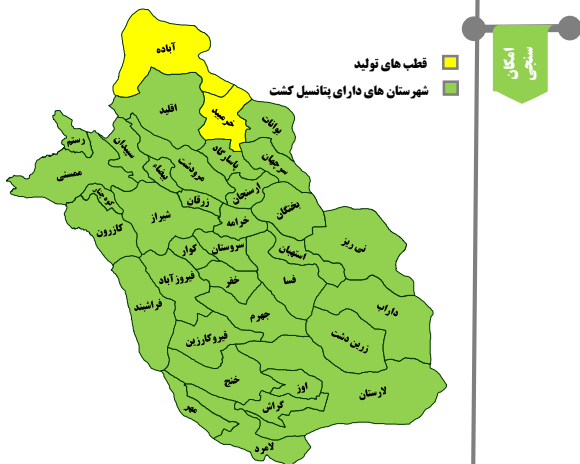
زمان برداشت

بهار و تابستان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۵۰۰ تا ۶۰۰	۷۶۰ تا ۹۵۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

موزان تولید ۱۰ تن

کشت بالغ زار ۱۰ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی

Cucurbita pepo

نام تیره

Cucurbitaceae

اندام مورد استفاده

بذر

معرفی اجمالی

گیاهی یک ساله از خانواده کدوئیان است که توسط یک جهش طبیعی تصادفی بوجود آمده است و منجر به ایجاد یک پوسته خارجی بسیار نازک (دانه های بدون پوسته) شده که تولید روغن کدو را بسیار تسهیل می کند و همچنین منجر به رنگ سبز تیره آن شده است.

کدو طبیبی

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

بهار

تحلیل اقتصادی

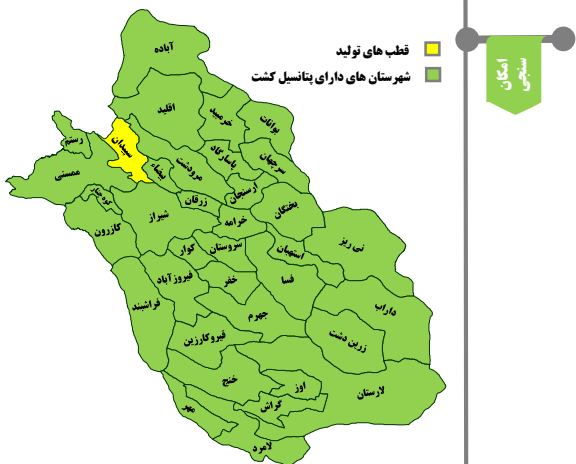
مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)

۳۰۰ تا ۴۰۰

درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)

۸۰۰ تا ۱۰۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید
۰.۵ تن

بسط تولید
۲ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Silybum marianum
نام تیره	Asteraceae
اندام مورد استفاده	بذر

معرفی اجمالی

گیاهی است از رده دولپه‌ای‌ها، راسته گل‌مینا و تیره کاسنیان. این گیاه با بازه زمانی رشد هر یک سال یا در بعضی نژادها هر دو سال بوده و خودرو می‌باشد.

خار مریم

زمان کاشت

زمستان

زمان برداشت

بهار

تحلیل اقتصادی

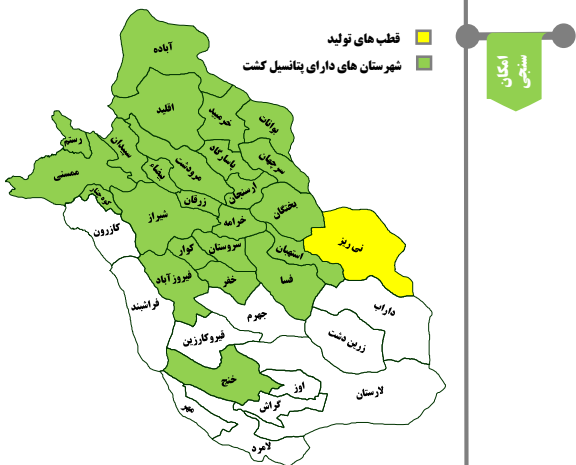
مبلغ سرمایه گذاری
 (میلیون ریال در هکتار)

۱۰۰ تا ۸۰

درآمد ناخالص سالانه
 (میلیون ریال در هکتار)

۹۰۰ تا ۶۷۵

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

■ میزان تولید: ۴۲.۶ تن
■ کشت سطح زیر: ۱۳۷۸ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Ferula assa foetida
نام تیره	Apiaceae
اندام مورد استفاده	صمغ

معرفی اجمالی

گیاهی است علفی چندساله، ریشه آن کمی کلفت و گوشتی، برگ های آن بسیار بریده و غباری، ساقه آن گوشتی و بلندی آن ۲ تا ۳ متر می باشد. گل های آن به رنگ زرد و به گروه چتر مانند در آخر ساقه پدید می آید.

آسفوزه

زمان کاشت

پاییز و زمستان

زمان برداشت

بهار و تابستان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالصی سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۱۵۰ تا ۲۰۰	۲۵۰۰ تا ۲۰۰۰

گیاهشناسی

نام علمی	Melissa officinalis
نام تیره	Lamiaceae
اندام مورد استفاده	برگ

معرفی اجمالی

ساقه‌های این گیاه راست و چهار گوش بوده و پوشیده از کرک است. از کنار برگ‌هایش، گل‌هایی با کاسبرگ‌های رنگی می‌روید که در وهله اول زرد کم رنگ است، سپس به سفید و در نهایت به بنفش تبدیل می‌شود.

زمان کاشت

بهار

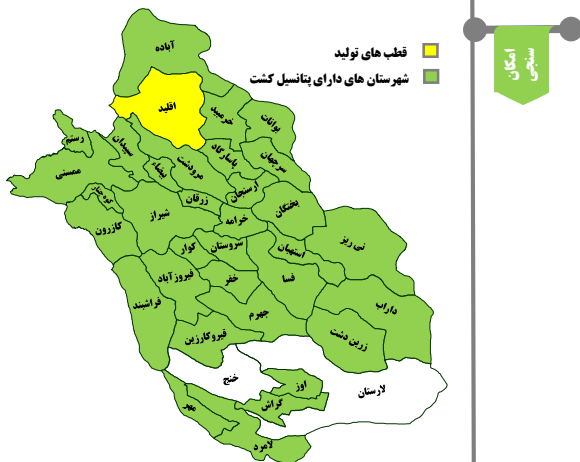
زمان برداشت

بهار و تابستان

بادرنجبویه

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

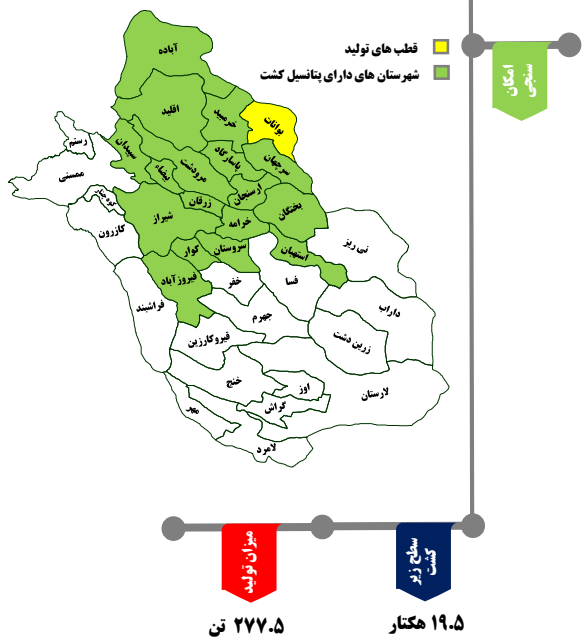
۸ تن
میوان تولید

۸ هکتار
سطح زیر کشت

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالصی سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۵۰۰ تا ۶۰۰	۱۱۰۰ تا ۱۶۵۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

گیاهشناسی

نام علمی	Allium hitifolium
نام تیره	liliaceae
اندام مورد استفاده	پیاز

معرفی اجمالی

دارای برگ‌های سبز خطی و نیزه ای نوک تیز با طول ۲۰ تا ۳۰ سانتیمتر و گل صورتی کم رنگ یا صورتی متمایل به بنفش می باشد. موسیر دوره رشد نسبتاً کوتاهی دارد.

موسیر

زمان کاشت

پاییز و زمستان

زمان برداشت

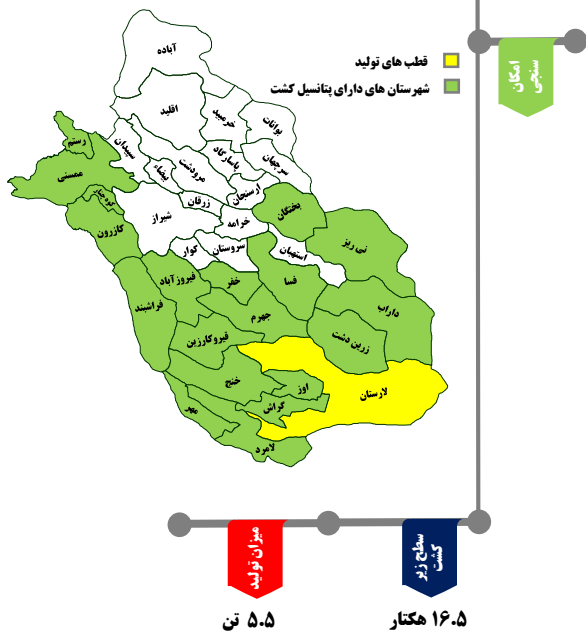
بهار

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۱۵۰۰ تا ۲۰۰۰	۲۵۵۰ تا ۳۴۰۰

اطلس گیاهان دارویی استان فارس

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

گیاهشناسی

نام علمی	Ziziphus spina christi
نام تیره	Rhamnaceae
اندام مورد استفاده	برگ

معرفی اجمالی

کنار درختی است به ارتفاع نزدیک به ۱۰ متر با برگ‌های کوچک و قلبی شکل و کشیده با سه رگبرگ برجسته که گوشوارک آن به خار تبدیل شده‌است.

زمان کاشت

پاییز و زمستان

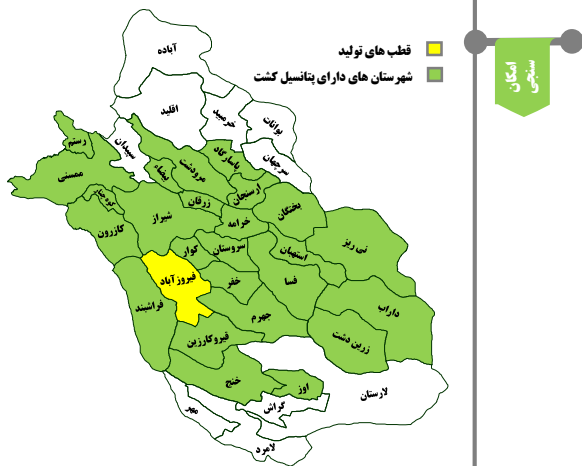
زمان برداشت

تابستان تا پاییز

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۲۰۰ تا ۳۰۰	۴۰۰ تا ۶۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

۸۱ تن

۸.۱ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Cymbopogon sp
نام تیره	poaceae
اندام مورد استفاده	اندام هوایی

معرفی اجمالی

ریشه ی این گیاه کوتاه و کم و بیش افشان است و دارای انشعابات فراوانی است. ارتفاع گونه های مختلف علف لیمو متفاوت است و بسته به شرایط محل رویش به ۹۰ تا ۲۴۰ سانتی متر نیز می رسد.

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

بهار و تابستان

علف لیمو

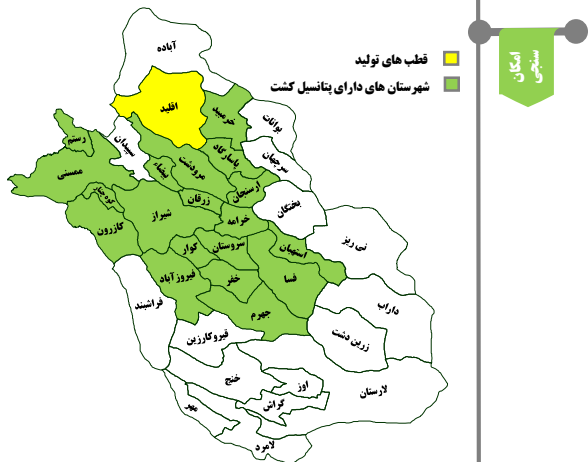
تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری
(میلیون ریال در هکتار)
.....
۵۰۰ تا ۶۰۰

درآمد ناخالص سالانه
(میلیون ریال در هکتار)
.....
۱۳۵۰ تا ۱۸۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میان تولید: ۱۷.۵ تن

کشت سطح زراعت: ۱۷ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Coriandrum sativum
نام تیره	Apiaceae
اندام مورد استفاده	بذر

معرفی اجمالی

گیاهی علفی، بی برگ، به ارتفاع ۳۰ تا ۶۰ سانتی متر و دارای ساقه راست شفاف و کم و بیش شیاردار است. برگهای آن بر دو نوع متمایز یکی در قاعده و منقسم به قطعاتی با لوبهای کم عمق و دندانه دار و دیگری در طول ساقه

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

اواخر بهار

گشنیز

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	۸۰ تا ۱۰۰
درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)	۷۵۰ تا ۵۶۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میانگین تولید
۱۰ تن

سطح زیر کشت
۱۲ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	pomegranate flower
نام تیره	Punicaceae
اندام مورد استفاده	گل

معرفی اجمالی

درختچه ای خاردار یا درختی کوتاه و بدون خار، برگهایش مستطیلی سرنیزه ای یا واژ تخم مرغی بدون کرک و کامل هستند. گل هایش چرمی قرمز با گلبرگهایی قرمز به ندرت سفید.

گلنار فارسی

زمان کاشت

پاییز و زمستان

زمان برداشت

بهار

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری
(میلیون ریال در هکتار)

۲۰۰ تا ۳۰۰

درآمد ناخالص سالانه
(میلیون ریال در هکتار)

۵۱۰ تا ۶۸۰

گیاهشناسی

نام علمی

Asparagus officinalis

نام تیره

Asparagaceae

اندام مورد استفاده

ساقه

معرفی اجمالی

گل‌های بسیار کوچک آن در روی پایه‌های نر و ماده قرار دارند. که دارای ۶ کاسبرگ و ۶ گلبرگ و ۶ پرچم و یک مادگی سه برجه‌ای است.

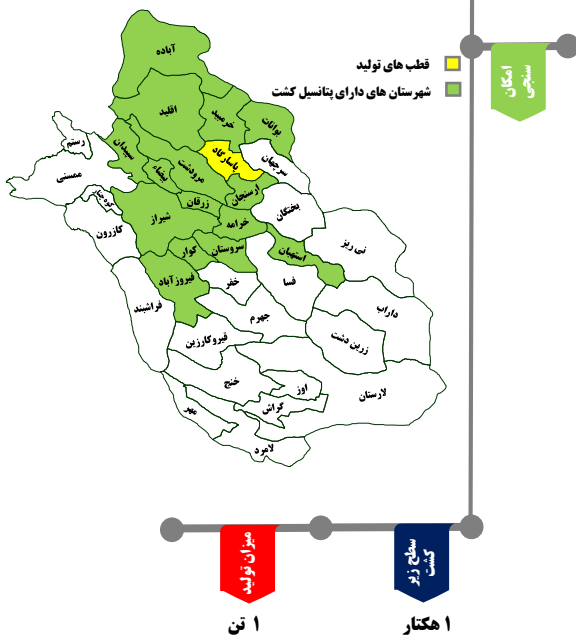
زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

بهار و تابستان

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

مارچوبه

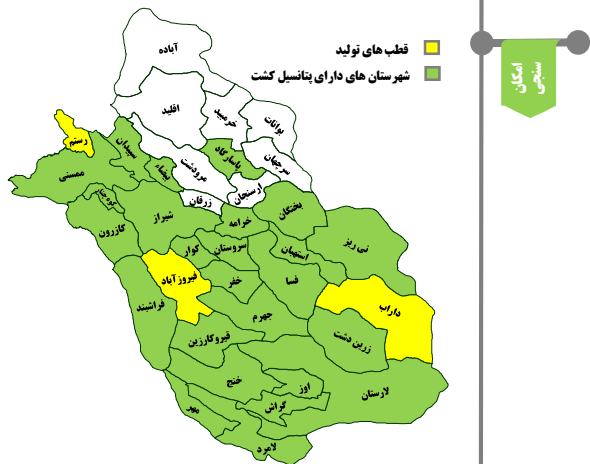

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری
(میلیون ریال در هکتار)
.....
۷۰۰ تا ۸۰۰

درآمد ناخالص سالانه
(میلیون ریال در هکتار)
.....
۳۶۰ تا ۴۴۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید: ۳۶ تن
کشت سطح زیر: ۳۶.۱ هکتار

ایمکان
سبزی

به لیمو

گیاهشناسی

نام علمی	Lippia citriodora
نام تیره	Verbenaceae
اندام مورد استفاده	برگ

معرفی اجمالی

درختچه ای است به ارتفاع متوسط ۱.۵ متر که گاهی به ۳ متر می رسد. بوی نافذ و مطبوع برگ های آن که شباهتی به لیمو دارد. برگ ها به لیمو کشیده، نوک تیز، ساده، زبر و خشن به رنگ سبز روشن می باشد که به صورت پشت سرهم روی ساقه قرار می گیرند.

زمان کاشت

بهار

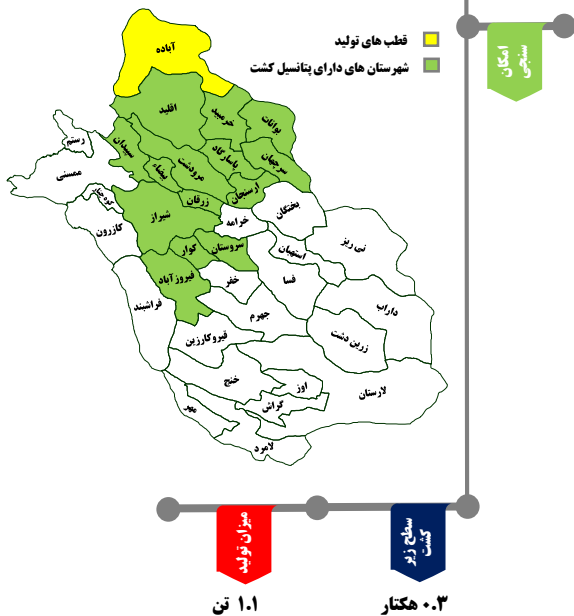
زمان برداشت

بهار و تابستان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	۸۰۰ تا ۹۰۰
درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)	۱۸۰۰ تا ۲۷۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

گیاهشناسی

نام علمی	Salix aegyptica
نام تیره	Salicaceae
اندام مورد استفاده	گل

معرفی اجمالی

بیدمشک دو پایه است، یعنی گل های نر و ماده از هم جدا هستند و از نظر ظاهری نیز تفاوت هایی بین این دو وجود دارد.

بیدمشک

زمان کاشت

پاییز و زمستان

زمان برداشت

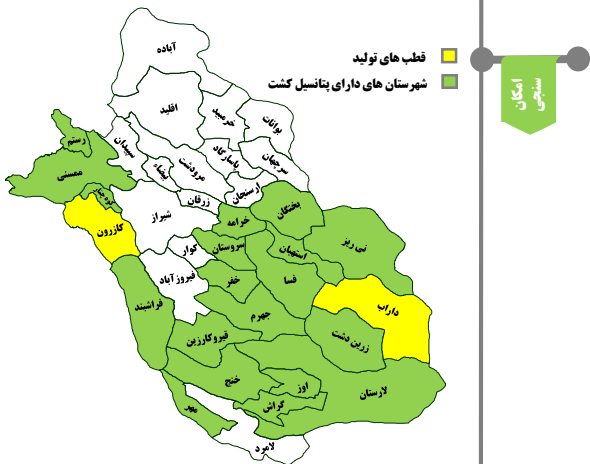
اواخر زمستان تا اوایل بهار

تحلیل اقتصادی

	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار) ۲۰۰۰ تا ۲۲۰۰	مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار) ۵۰۰ تا ۶۰۰
--	--	--

اطلس گیاهان دارویی استان فارس

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میزان تولید: ۳۶.۸ تن
 کشت سطح زیر: ۱۲.۸ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Moringa oleifera
نام تیره	Moringaceae
اندام مورد استفاده	برگ

معرفی اجمالی

مورینگا اولیفر درختی با رشد سریع، مقاوم در برابر خشکسالی، این گیاه به دلیل غلاف‌ها و برگ‌های جوان آن کشت می‌شود، به عنوان سبزیجات مصرف و برای تولید داروهای گیاهی سنتی کاربرد دارد.

زمان کاشت

زمستان

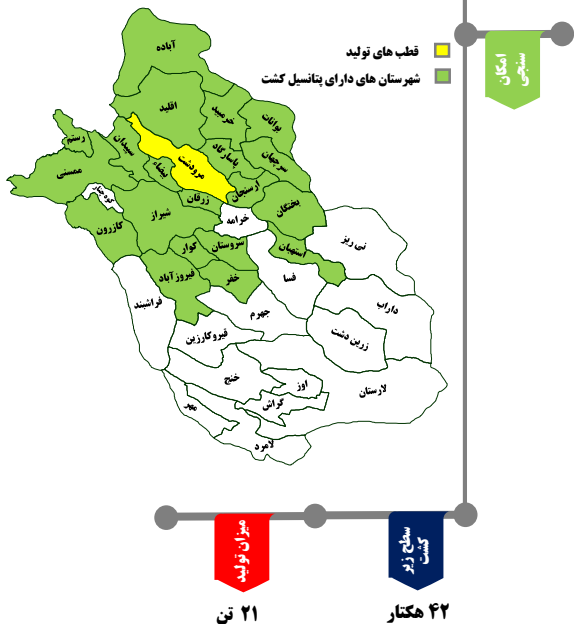
زمان برداشت

بهار و تابستان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۵۰۰ تا ۶۰۰	۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

گیاهشناسی

نام علمی

Alyssum stapfi

نام تیره

Cruciferae

اندام مورد استفاده

بذر

معرفی اجمالی

قدومه گیاهی است از تیره شب بویان، علفی، یکساله یا چند ساله که ارتفاع آن تا ۶۰ سانتی متر نیز می رسد. قدومه دارای گلهای کوچک و زرد رنگ می باشد.

قدومه شیرازی

زمان کاشت

زمستان

زمان برداشت

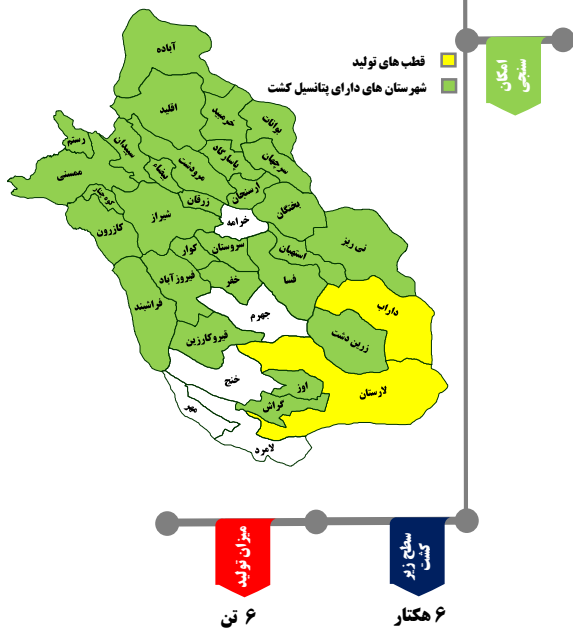
بهار و تابستان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری
(میلیون ریال در هکتار)

۵۰۰ تا ۶۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

گیاهشناسی

نام علمی	Salvia officinalis
نام تیره	Lamiaceae
اندام مورد استفاده	

معرفی اجمالی

گیاهی است چند ساله و علفی، ریشه راست و دارای انشعابات فراوان ساقه راست و ارتفاع آن بین ۵۰-۸۰ سانتی متر است.

مریم گلی

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

بهار و تابستان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۶۰۰ تا ۷۰۰	۷۰۰ تا ۱۰۵۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

میان تولید
۸۵ تن

سطح زیر کشت
۹.۵ هکتار

گیاهشناسی

نام علمی	Myrtus communis
نام تیره	Myrtaceae
اندام مورد استفاده	

معرفی اجمالی

درختچه یا بوته‌ای همیشه سبز است که گاه بلندی آن به ۵ متر نیز می‌رسد. برگ‌های آن حدود ۳ تا ۵ سانتی‌متر طول داشته و بویی بسیار خوشایند دارد. گلبرگ‌های آن سفید و میوه توپی شکل آن آبی رنگ می‌باشد.

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

بهار و تابستان

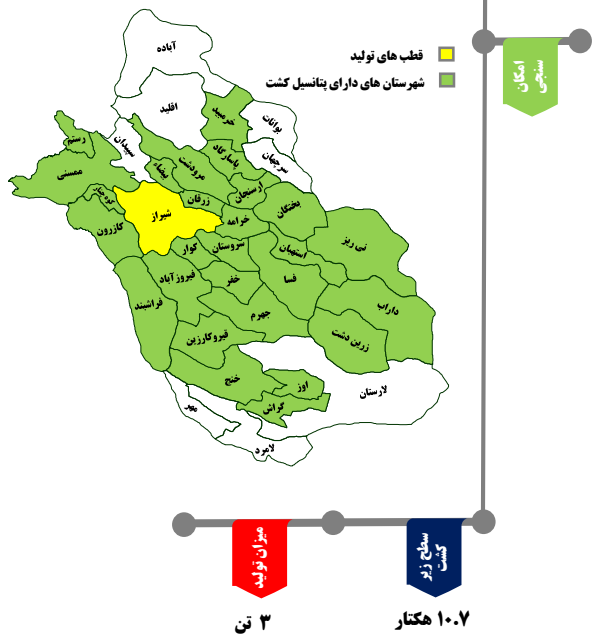
مورد

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	۱۲۰۰ تا ۱۳۰۰
درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)	۱۲۰۰ تا ۱۵۰۰

قطب تولید و شهرستان با قابلیت کشت

گیاهشناسی

نام علمی	Trachyspermum ammi
نام تیره	Apiaceae
اندام مورد استفاده	بذر

معرفی اجمالی

دارای برگ هایی با بریدگی های نازک و ظریف و گلهایی به رنگ سفید و مجتمع به صورت چتر مرکب است. میوه این گیاه، کوچک بیضی شکل و به رنگ قهوه ای مایل به زرد است.

زمان کاشت

بهار

زمان برداشت

اواخر تابستان

زنیان

تحلیل اقتصادی

مبلغ سرمایه گذاری (میلیون ریال در هکتار)	درآمد ناخالص سالانه (میلیون ریال در هکتار)
۸۰ تا ۱۰۰	۴۴۰ تا ۶۶۰